

*Пісочна терапія в
корекційній роботі*

Пісочна терапія – це один з методів арт-терапії, який передбачає взаємодію з піском. Він є способом спілкування дитини або дорослого з навколишнім світом і самим собою, а також засобом зняття внутрішньої напруги.

Пісок – це надзвичайно цікавий і загадковий матеріал. Він здатний знімати нервову напругу, покращувати настрій, викликати найбагатші асоціації. Гра з піском захоплює і дорослих, і дітей. За допомогою таких ігор можна виразити свої відчуття та переживання. Не потрібно спеціальних навичок щоб працювати з цим матеріалом, оскільки всім дітям він знайомий і зрозумілий.

Завдання пісочної терапії:

- Розкриття індивідуальності.
- Активізація творчих здібностей та фантазії.
- Зняття внутрішнього напруження та отримання емоційного задоволення.
- Покращення пам'яті, уваги і просторової уяви.
- Формування навичок позитивної комунікації.
- Розвиток координації рухів, дрібної моторики, орієнтації в просторі.
- Активізація творчих здібностей та фантазії.

Перевагою методу «Пісочна терапія» (sand-play) є реалізація доступності і наочності процесу навчання і виховання дошкільнят з мовними порушеннями:

- **Пісок** - природний матеріал, що володіє власною енергетикою;
- **Пісок** здатний «заземлити» негативну енергію, що важливо в роботі з «особливими» дітьми,
- **Пісок** - загадковий матеріал, що володіє здатністю зачаровувати дитину своєю піддатливістю, здатністю приймати бажану форму, бути сухим, легким або вологим, щільним і пластичним.

- Найдрібніші частинки піску активізують чутливі нервові закінчення на кінчиках пальців і долонях, тим самим стимулюють сусідні мовні зони в корі головного мозку.

- Занурення обох рук в пісок, а не однієї провідної, як при роботі олівцем у зошиті, знімає м'язове, психоемоційне напруження дитини і природно розвиває моторику рук.

- Для молодших школярів - це перш за все гра, яка приносить величезне задоволення від навчання.

Даний тип пісочниці призначений для індивідуальних занять у навчальних закладах, розвиваючих та інклюзивно - ресурсних центрах. Рекомендована як засіб для арт-терапевтичної, корекційно-розвивальної роботи шкільних психологів, логопедів, дефектологів. Використовуються в роботі з дітьми з особливими потребами.

Ігри та вправи для занять в пісочниці в різних напрямках корекційної роботи.

Розвиток діафрагмального дихання

•«**Вирівняй дорогу**». Від дитячої машинки проведена канавка в піску. Дитина повітряною струменем вирівнює дорогу перед машиною.

•«**Що під піском?**» Під тонким шаром піску картинка. Сдуваючи пісок, дитина відкриває зображення.

•«**Допоможи зайцю**». У піску поглиблення - «сліди» зайця. Треба «замести» всі сліди, щоб лисиця не виявила.

•«**Секрет**». У піску неглибоко закопана іграшка. Здуванням піску виявити заховану.

•«**Добрий велетень**». Перед іграшкою невисока гірка. Повітряним струменем зруйнувати гірку, зрівняти з поверхнею, щоб герой продовжив шлях.

Пальчиковий практикум

Розвиток тактильно-кінестетичних відчуттів

- Ковзати долонями (ребром долоні) по поверхні піску зигзагоподібними або круговими рухами (машинки, санки, змійки).
- Створити відбитками долонь, кулачків, кісточок кистей рук, ребра долонь всілякі химерні візерунки на піску.
- «Пройтися» по піску окремо кожним пальцем правої і лівої рук по черзі, потім можна групувати пальці, створюючи «загадкові сліди».
- Знайти в піску серед інших задану іграшку або букву (варіація гри «Чарівний мішечок»).

Розвиток диференційованих рухів, сили, спритності пальців (всі вправи виконуються спочатку провідною рукою, потім другою рукою, потім обома одночасно)

- «Пограти» на поверхні піску на піаніно або клавіатурі комп'ютера.
- Стискати і розтискати одночасно всі пальці, занурені в пісок.
- Стискати і розтискати по черзі пальці, занурені в пісок.
- Долоні занурені глибоко в пісок. Піднімати по черзі пальці так, щоб вони здалися з піску.
- В глибині піску виконувати різні вправи («Ріжки» - «Вушка», «Кільця»).

Артикуляційна гімнастика

•«Конячка». Клацати язиком, одночасно пальцями «скакати по піску».

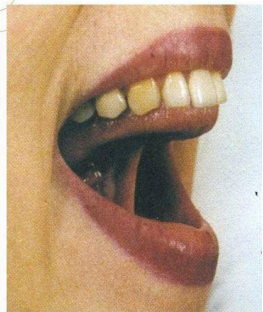
•«Індик». Швидко облизувати язиком верхню губу зі звуком «бл-бл-бл», пальцями в такт рухати в товщі піску.

•«Гойдалка». Язиком ритмічно рухати вверз-вниз, вказівним пальцем в піску рухати в тому ж напрямку.

•«Годинник». Язиком ритмічно рухати вправо-вліво, вказівним пальцем в піску рухати в тому ж напрямку.

•«Бий неслухняний язичок». Губами шльопати по язичку«п-п-п», долонею легко поплескувати по піску.

•«Гребінець». Язик протискувати між зубами вперед-назад, пальцями- «граблями» рухати по піску, залишаючи сліди.

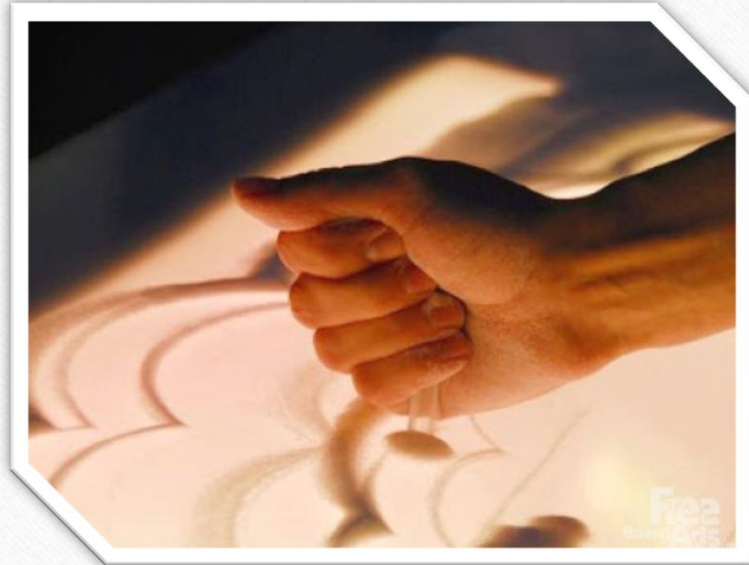

Автоматизація звуків

- «Гірочка». Набрати пісок в руку. Насипати гірку, вимовляючи корегуючий звук.
- «Сховай іграшку». Теж саме. Пісок сипати на іграшку.
- «Доріжка». «Крокувать» або просувати пальчиками по заданих доріжках (зигзаг, хвиля, спіраль, геометричні форми), вимовляючи корегуючий звук.
- «Знайди іграшку». Знаходити в глибині піску іграшки різними способами (рукою, пальчиком), вимовляючи корегуючий звук.

Розвиток фонематичного слуху

- «Сховай ручки». Ховати руки в пісок, почувши заданий звук (спочатку серед звуків, потім серед складів, потім серед слів).
- «Водолаз». З дна пісочниці діставати предмети або захищені картинки і називати їх, вимовляючи диференційовані звуки.
- «Два міста». З дна пісочниці діставати предмети або захищені картинки, називати їх, вимовляючи диференційовані звуки, і розкладати їх на дві групи.

«Моє місто». Підбирати з набору предметів і іграшок тільки ті, в назві яких є заданий звук і будувати місто.

Формування складової структури слова

- «Камінчики». Викласти стільки камінчиків на піску, скільки частин у слові і порахувати їх.
- «Сліди на піску». Зробити слідів на піску (долонями, пальчиками) стільки, скільки частин в слові і порахувати їх.
- «Млин». Зсипати з кулачка стільки купок «зерна», скільки частин в слові і їх порахувати.

Удосконалення лексико-граматичних категорій

Чого не стало. Вчитель стирає частину предметів на пісочної зображенні, дитина дізнається, що змінилося, закріплюючи вживання іменників.

Підбери слово. Знаходити іграшки в піску і підбирати до їх назвам прикметники.

Човник. Створювати ігрові ситуації для засвоєння граматичних категорій:

прийменників (від, до, над, між, в, з-за, з-під, у, перед);

префіксальних дієслів (відплисти, підпливти, прибудували, надбудували);

говірок (глибоко, далеко, близько, високо, низько, повільно, швидко)

Підготовка до навчання грамоті

Звуковий аналіз слова. На піску креслити схеми слів і пропозицій різного ступеня складності.

Навчання читання і друкування букв. Вправи на сирому піску типу «Виправи помилку», «Додай деталь», «Прочитай», «додрукувати першу (останню) букву слова»;

Розвиток зв'язного мовлення

Знайди і опиши іграшку. Дитина становить описовий розповідь про знайдену в піску іграшці (тварини, предмети, герої казок).

Дві іграшки. Дитина становить описовий порівняльний розповідь про знайдені в піску іграшках.

Намалюй і розкажи. Дитина малює на піску і становить розповідь (розповідний, творчий, з проблемним сюжетом).

Покажи казку. Дитина складає розповідь (розповідний, творчий, з проблемним сюжетом) по демонстрації своїх (або логопеда) дій, використовуючи дрібні іграшки, предмети.

Ігри з піском спрямовані на розвиток творчого мислення і уяви, довільної уваги, знижують тривожність і агресивність, сором'язливість і замкнутість, формують навички спілкування, дозволяють дитині навчитися висловлювати свої почуття.

Граючи з піском у дитини посилюється бажання дізнаватися щось нове, експериментувати і працювати самостійно, в пісочниці потужно розвивається тактильна чутливість як основа «ручного інтелекту».

Дуже добре в іграх з піском більш гармонійно і інтенсивно розвиваються всі пізнавальні функції (сприймання, увага, пам'ять, мислення), а також мова і моторика.

Пісок як і вода, здатний «заземлювати» негативну енергію, що особливо актуально в роботі з «особливими» дітьми.